

MARIUS ALIN BACIU

ASPECTE SOCIOLOGICE ȘI PSIHOLOGICE ALE FENOMENULUI SPORTIV

Presă Universitară Clujeană

MARIUS ALIN BACIU

**ASPECTE SOCIOLOGICE
ȘI PSIHOLOGICE
ALE FENOMENULUI SPORTIV**

EDIȚIE REVIZUITĂ

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

2022

Referenți științifici:

Conf. univ. dr. Alina Paula Apostu

Conf. univ. dr. Ana Cristina Baci

ISBN 978-606-37-1498-6

© 2022 Autorul volumului. Toate drepturile rezervate.
Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice mijloace, fără acordul autorului, este interzisă și se pedepsește conform legii.

Tehnoredactare computerizată: Cristian-Marius Nuna

Presa Universitară Clujeană

Director: Codruța Săcelean

Str. Hasdeu nr. 51

400371 Cluj-Napoca, România

Tel./fax: (+40)-264-597.401

E-mail: editura@ubbcluj.ro

<http://www.editura.ubbcluj.ro/>

CUPRINS

INTRODUCERE.....	5
CAPITOLUL I. DISCIPLINELE SOCIOUMANE ȘI LUMEA SPORTULUI.....	7
1.1. Ce este sportul? Etimologie și definiție	7
1.2. Sistemul disciplinelor socioumane și fenomenul sportiv	13
1.2.1. Abordarea eseistico-reflexivă; cazul „Homo ludens” ...	14
1.2.2. Discipline particulare ce vizează activitățile sportive (psihologia, antropologia culturală și alte ramuri de știință).....	19
CAPITOLUL II. DIRECȚII PRINCIPALE ÎN SOCIOLOGIA SPORTULUI.....	43
2.1. Scurt istoric și orientări generale	43
2.2. Funcțiile sportului	47
2.3. Socializarea și educația prin și pentru sport.....	55
2.3.1. Considerații generale	55
2.3.2. Factori și consecințe ale socializării în și prin sport	59
2.4. Diferențieri socio-demografice în practica sportivă.....	66
2.4.1. Sportul și vârsta	67
2.4.2. Sportul și genul social (sex).....	69
2.4.3. Sportul și categoriile socio-profesionale	71
2.5. Sociologia organizațiilor sportive	76
2.6. Aspecte sociopsihologice ale fenomenului sportiv. Cazul tenisului de câmp.....	81

CAPITOLUL III. CALITATEA VIEȚII ȘI INDICATORII EI	93
3.1. Nașterea conceptului de „calitatea vieții”; aspecte generale	94
3.2. Tipuri și categorii de indicatori sociali ai calității vieții	99
3.3. Nivelul de trai și sportul.....	118
CAPITOLUL IV. METODE DE INVESTIGAȚIE	
A SPORTULUI CA FENOMEN SOCIAL.....	124
4.1. Metodologia și problemele sale	124
4.2. Tipologia metodelor; cantitativ și calitativ	127
4.3. Principalele metode și aplicarea lor în studierea sportului....	132
4.3.1. Ancheta sociologică.....	132
4.3.2. Interviuul	139
4.3.3. Observația.....	148
4.3.4. Analiza documentelor.....	153
4.3.5. Studiul de caz	155
CONCLUZII	159
Bibliografie.....	165

INTRODUCERE

În lucrarea de față, m-am centrat asupra relației dintre performanța sportivă (în particular în tenisul de câmp) și calitatea vieții, cu cele patru mari capitole: „Disciplinele socioumane și lumea sportului”, „Direcții principale în sociologia sportului”, „Calitatea vieții și indicatorii ei” și „Metode de investigație ale sportului ca fenomen social”.

Am încercat să evidențiez care sunt principalele concepte și teorii cu privire la sport ca fenomen social, interesându-mă mai îndeaproape de tenisul de câmp. În capitolul „Direcții principale în sociologia sportului” am prezentat care sunt pozițiile teoretice de bază în legătură cu sportul ca fenomen social, relația lui cu bunăstarea sociumană și calitatea vieții, dar și în alte secvențe ale lucrării am utilizat idei, concepte și statistici preluate din lucrările de specialitate. Am acordat un spațiu extins și unei discuții mai largi cu privire la ceea ce înseamnă sportul ca fenomen general uman și cum este el abordat de diferite discipline socioumane, inclusiv de antropologia mai filosofică a lui Johan Huizinga. De fapt, în Capitolul I, unde se expune această problematică, am încadrat sportul și activitatea fizică în lumea mai largă a jocului, subiect vizat direct de celebra lucrare „*Homo ludens*” a lui Johan Huizinga.

Am recurs la această analiză mai extinsă a jocului ca dimensiune general umană, pe de o parte pentru a realiza anumite delimitări

conceptuale între „joc”, „sport”, „educație fizică”, iar pe de altă parte, întrucât – mai ales la copii – jocul este o fațetă foarte importantă a sportului de performanță. Și la copii, imediat ce încep competițiile, jocul devine altceva decât relaxare și fair-play. Totuși, componenta ludică a sportului rămâne una fundamentală.

Pe un fundal teoretic mai larg, al jocului și sportului ca fenomen sociouman general, al resorturilor și implicațiilor sale în variate sfere ale vieții (sănătate, economie, politică, relații sociale și inter-personale), lucrarea s-a concentrat asupra următoarelor idei mai generale: Există o strânsă legătură între practicarea sportului de performanță și nivelul de dezvoltare economico-socială a țărilor; La rândul ei, dezvoltarea presupune un mai înalt standard de viață, concept ce face parte din cel mai larg al calității vieții; În același timp, practicarea sportului în general, și a celui de performanță, conduce la îmbunătățirea calității vieții. Între cele două realități există un determinism reciproc; În interiorul aceleiași țări, clasele sociale superioare practică în mai mare măsură exercițiile fizice și sportul, fiind valabil și aici principiul interacțiunii dintre sport și calitatea vieții; Cazul tenisului de câmp este cel al sporturilor de „elită”, alături de canotaj, hipism, golf. Așadar, dacă în general populația mai înstărită face mai mult sport, și cea mai săracă mai puțin, distanța este și mai mare când e vorba de acest gen de activități sportive.

ISBN 978-606-37-1498-6